

Fóia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A

Ese in fie-care septemana odata, adeca dominec'a
contienendu o cóla si diumetate.

17/29

Pretialu pentru Austria

pe Jul. - Dec. 4 fl. -
pe Jan. - Dec. 8 fl. - cr.

julia

Pentru Romania

pe Jul. - Dec. unu galbenu si diumetate.

1866.

Nr.

21.

Cancelari'a redactiunei

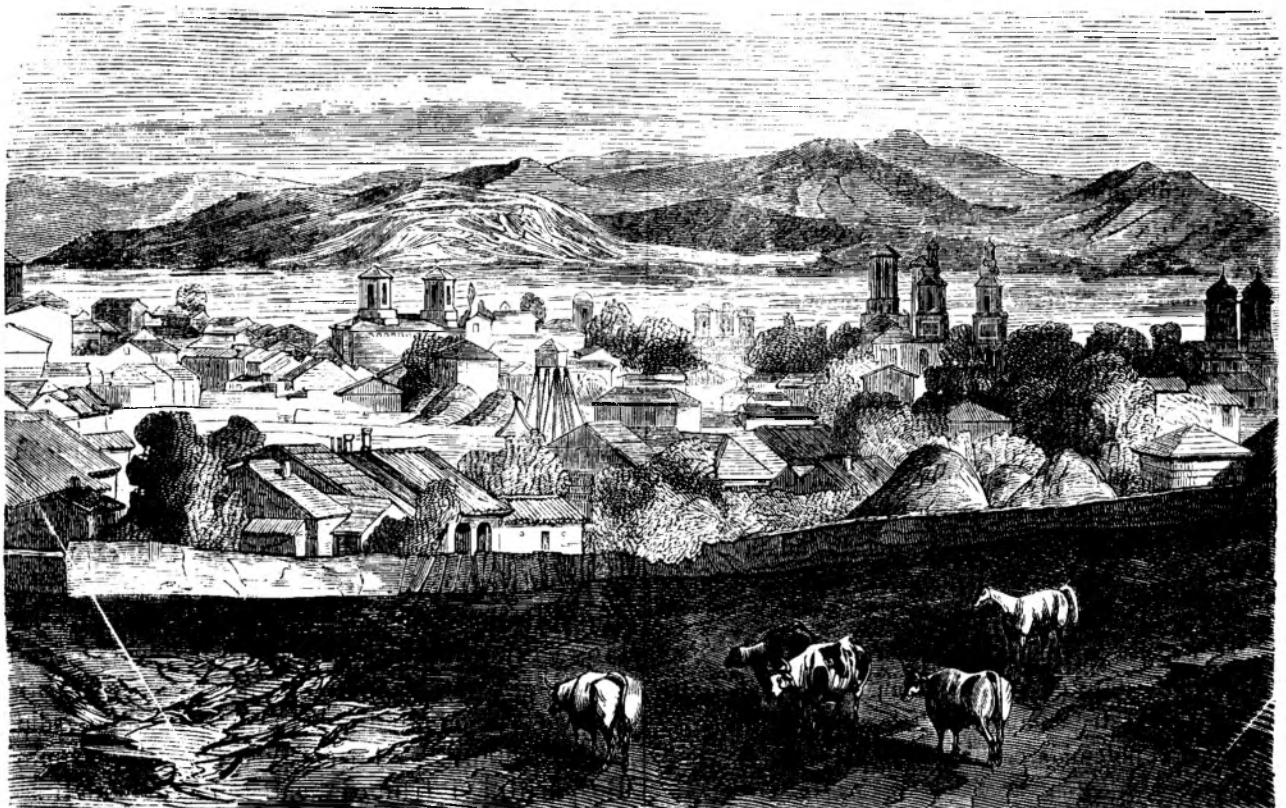
Strat'a lui Leopoldu Nr. 18.

unde sunt a se adresá manuscriptele si banii
de prenumeratiune.

Epistolele nefrancate nu se primescu si opurile
anonime nu se publica.

II

**cursu
annalu.**

Galati. (Vedi pagin'a 247.)

VOCea UNUI TENERU.

Viéti'a nóstra trece, éra noi dormimu,
Si cu visuri d'auru sufletulu nutrimu.
Tóte 'n giurulu nostru paru inaurite,
Tóte fericire si placeri iubite.

Noi ne trecemu viéti'a totu in desmerdâri
Cum grierulu trece vér'a in cantâri,
Séu in nepasare, trista molitiune,
Nesciindu cum diu'a nasce si apune.

Noptile ce 'naltia geniulu susu in ceru
Si-lu conducu aprópe de naltulu misteru,
Noptile prin care se 'mpletescu cunune
Acaroru verdétia tempulu n'o supvne,—

In placeri molateci, rapitóre hori,
Le târimu de sér'a pana in diori,
Rateciti in ochii svaveloru virgine
Ce ni spunu fericite tempulu care vine.

Si 'n a' nóstre crude, triste amagiri,
Credemu c'aste tempuri dulci, fâra 'ngrigiri,
Ne-'oru urmá fidele tóte urma 'n urma
Pana chiar in diu'a cea mai depe urma.

De 'ncercâmu adese lipsa, neplaceri,
Stâri umilitióre, crâncene doreri:
Anim'a s'altéra si in turburare
Ori-ce-amaretiune-o schimba 'n desfetare,

Astfelu omulu languedu, greu patimitoriu,
Leganatu d'unu tainicu visu amagitoriu,
In sinulu dorerii se crede fericite,
Sanetosu si vegetu ca unu nou fenice.

Cum speréza omulu chiar langa mormentu
Câ mai are inca díle pe pamentu:
Astfelu spera-unu teneru chiar' la risipire
Viétia fara grige, lunga fericire.

Ah! dar' primavér'a, tempu 'nfloritoru,
Rapedu se strecóra invelitu in nuoru. —
In unu nuoru de auru ce se sparge 'ndata
Si straini in lume ne vedemu d'o data.

Ét'a sositu tempulu ca sê secerâmu
Si posteritâtii ér' sê semenâmu.
Dar' a' nóstre campuri ah! ele-su desiérte.
Spini si polomida este-a nóstra parte!

Unde-e paradisulu care l'amu visatu,
Cup'a fericirii care ne-a 'mbetatu?

Nimfele-amoróse care c'o zimbire
Reversau prin animi tainica pornire?

Unde-i armoni'a ce ne incantá
Si 'n ceresci delicii ne inmormentá!?
Unde sunt ah! unde dulcii munti de auru,
Unde e cunun'a splendida de lauru?

Unde sunt talantii dati nóue din ceru
S'adunâmu tesauri ce 'n eternu nu peru?
Unde sunt amicii si-alte nume scumpe
Dup'a caroru umbra anim'a se rumpe?

Ah! din tóte-acestea nimica n'a remasu,
Éta paradisulu lungu desiertu si rasu!
Éta totulu rece fara de semtîre,
Fara de credintia, fara de iubire.

Voi, p'a caroru frunte inca inflorescu
Crinii teneretii, rose 'mbobocescu;
Voi, ce pastrati inca 'n suflete cu fala-
Profumulu juniei, róu'a matinala;

Voi, ce 'n labirintulu vietii v'ati perdutu,
Si de faru departe tristi v'ati abatutu:
Ah! veniti cu totii, si o nóua viétia
Sê re'ncepemu inca pana-e demanétia!

Pana braci-e verde si infloritoru,
Anim'a ferbinte, sufletu-ardietoriu, —
Sê lasâmu la tiéra si la omenire
D'ale nóstre nume dulce suvenir!

(1863.)

Arone Densusianu.

CITEREA.

(Novela.)

(Urmare.)

— Departe de pamentulu acest'a, unde
esti tu sclava ca mine, departe 'ntr'o tiéra mai
mandra, intr'o clima mai calda, unde tu erai
libera ca paserea 'n aeru, juna ca demanéti'a,
vesela ca fluturu 'n campia si desmerdata ca
puiulu turturelei, unde viéti'a e mai lina si
amorulu mai dulce — departe in tiéra turciloru
langa Stambululu celu frumosu, sub o cósta
verde, erá unu castelu splendidu. Ací si-petre-
cea viéti'a cu hadinele unu pasia poternicu,
pasia ozmanu. — Pasi'a avea fêta alba ca spum'a
Bosporului si frumósa ca stéu'a demanetii. —
Multi pasi, multi veziri audîse vestea copilei si
amblau sê o véda, astfelu cum ambla dupa

comet'a de nou aparuta; dar fét'a cea frumósá ignorá lumea, cá erá inca juna; erá superba cá erá frumósá, si erá mandra cá inca nu sciá ce e amorulu. — In castelulu celu vestitu éta se ivesce noptile la luna unu june cu arf'a pe bratia, cu amoru 'n sinu. — Copil'a cea de turcu erá juna si nu cunoscea talizmanulu arfei, magi'a melodíei nopturne. — Incantata de frumseti'a naturei priveghiá 'n ferést'a castelului, si-plecá fruntea pe mana si astfelu petrecea noptile délungulu. — Poetului i-erá doru sê cante, cá-ci iubea o fíntia angerésca ce apareá 'n ferést'a castelului; junei copilitie erá doru sê asculte, cá-ci iubiá melodí'a lina, iubea trubadurulu ce se aretá si-i cantá pe arfa in nopti albe lunóse. Dilele li erau unu doru dulce si noptile li erau unu visu misteriosu, ó tredíá redicata 'n ilusiuni, in ceriu.

Pe fati'a Alimei se vedeau scambári, ce treceau rapede un'a dupa alt'a, astfelu cum trecu nimbii peste sóre in dilele de véra. Odata erá alba si palida ca lumin'a lunei, apoi rosíá ca ros'a si éra se domoliá incetu. — Cine scié ce doru, ce cugetu, ce suvenire?!

Bianca vorbea pandindu cu atentiune tóta scambarea pe fati'a Alimei.

— Jun'a 'mpletea buchete de flori de odata cu diorile si le aruncá la cantaretii sér'a, din castelu. Ah, fét'a iubiá poetulu noptiloru, iubiá junele ce erá inspiratu de siópte divine, de poesía, — junele ce avea o arfa dulce, plina de dorere, o inima calda plani de amoru — si alta nimicu; — cá-ci amorulu, Alime, nu cunósce interesu si egoismu. Amorul se trediesce, iubescce — si iubescce pana vegetédia omulu priu lume; apoi trece cu dorere la alta viétia, dar si-continua cararea si 'n ce'a lume. — Jun'a iubiá trubadurulu peregrinu, lu-iubiá cu pasiune, lu-iubiá asié, cum de provedintia i erá renitu a urí candva cu pasiune. Nóptea se vedeau, nóptea si-traiau viéti'a, fericirea. Diu'a traiau in lume, nóptea in ceriu, diu'a traiau cu dorulu, nóptea cu amorulu. — Conversau ambi: jun'a in buchete in limb'a floriloru; si junele in cantári, in limb'a arfei, in limb'a poetului. — Dar ah — fericirea, Alime, e scurta; mai scurta ca viéti'a, mai scurta ca juni'a, mai scurta ca amorulu! . . . Viéti'a loru erá unu farmecu voluptuosu, amorulu loru erá o potere divina — astfelu cum apare 'n primavéra o potere secreta ce desvólta natur'a. Amorul loru li creá in sinu voluptáti sacre, cugete obscure si dulci si doru de intalnire. Si ah, ce nu face amorulu, Alime? — Intr'o séra tardíoru la luna, se 'ntalní jun'a cea

frumósá cu trubadurulu noptiloru. Junele erá frumosu ca porumbulu codrului, si jun'a farmecatóre ca zimbetulu primaverei. Si — s'au intalnit — s'au iubitu — si nu s'au uitatu altulu in veci . . .

— Di mai incolo! — díse Alime blanda cu ochii plini de lacremi.

— Adese se vedeau aparandu nóptea la luna dóue umbre fericite; bratiu pe bratiu, sufletu cu sufletu — si treceau la unu chioscu prin parculu pasielui. Siopteau amozzii, si sióptele si-li dau din gura 'n gura ca porumbii, se desmerdau ca turturelele 'n frundia si ceteau din stele superstitiunile amozziloru.

— Asié-si petreceau viéti'a junii, si pasi'a nu sciá de asta. Multi pasi decorati in batái pentru tiér'a turciloru, multa plutocratia pandea man'a fetiórei; dar pasi'a erá superbu cá erá avutu, erá unu stelpu alu imperatiei lui Mahomed si avea védia in tóta Turcia, din Pontulu Eusinu la marea négra si pana peste Dunare. Giaurii se temeau de pasi'a acesta, cá erá beliduce mare, si erá crancenu in batái, ferosu in invingeri. Pe acésta erá superbu pasi'a celu puternicu si ignorá flórea junimei Stambulului si tóta Turcia.

— Dar se mutara tempurile, Alime! — Intr'o nópte négra tardiu se batú alarma in curtile pasielui. Castelulu celu pomposu ardea 'n focu, si o céta de lotri prinsera a predá inlauntrulu lui. — Acésta tienù ca o óra, apoi alarm'a incetá si lotrii nu se mai vediura; dar averea cea frumósá si fét'a cea si mai frumósá fura rapite.

— Multu tempu cautá pasi'a fiia cea draga in Stambulu si in tóta tiér'a, dar inzedaru, — nu si-a mai vediutu fiic'a cea draga in veci. — Asié se facú morosu turculu celu puternicu, blandu tigrulu celu ferosu, plangatoriu beliducele, si avutulu cersitoriu. De fiic'a lui nu sciá omu pamenténu, cine o-a rapitu, unde o-a dusu, ce s'a facutu.

— In tiér'a arapésca departe — din colo de turci — erá o parece juna pe tempulu acesta parece de viétia nalta, d'antáiu cu rola splendida, ér mai apoi decadiuti prin misieliile barbatului. — Acésta parece erá fericita ca angerii 'n raiu, fericirea loru erá fâra culme, cá-ci si-a perdutu tóte, si totusi li-a remasu aceea ce nu o póte mistuí nimica: amorulu. — Dar asculta, Alime, odata si-sarutá arapulu iubit'a sa femeia, si o lasá — mai multu nici nu l'a mai vediutu. —

— Nu me precepi Alime? Oh tu nu me precepi, tu n' ai sufletu de omu!

— Oh te pricepu, Bianca, — dise Alime cu dorere, apoi redică pe Bianca la sine, o strinse 'n bratia si o sarută.

— Te pricepu Bianca, — pasi'a celu po-ternicu fû tatalu meu, pasi'a Izmailu, si fêt'a cea frumósa atunci fui eu. Eu me preambłam la luna, eu esiam in nopti belaie fantastice, si ah, unde e acum Hail, dragulu meu amoresu? se vaierá Alime dince-ince mai esaltata.

— Incetú, Alime draga, incetú, — se va tredí Hüliar! o facea atenta Bianca.

— Ce va fi óre cu biét'a femeia de arapu? intrebá Alime compatimítóre dupa o cugetare lunga.

— Precum vedi, Alime, — respunse Bianca, — femei'a aceea fui eu si barbatulu meu, pre care lu-iubiam din totu sufletulu, carui i-am fostu partasia in bine si 'n reu, cu care am risu si am plansu, caruia-i eram odata placerea, viét'i'a, si idolulu, dar care dupace si-gustá primavér'a 'n bratiele mele, me relasá ca unu negociu folositu, acestu tiranu fû lotrulu noptii, rapitorulu averei si fetei lui pasia Izmail, sierpele ce-ti suge rugile tale de pre fati'a cea rumena, Hüliar.

— Oh, Alime, asculta plangerile mele, asculta prin ce fase a trecutú viét'i'a mea! Remasei orfana si veduva plangatóre. Me respingeau dela sine cei ce me iubiau odata tare, si se sentiau resbunati prin acestu casu fatalu — si ah, nevést'a cea odata superba, erá silita sê suferi si sê planga; — dar', Alime, suferinti'a i-a intaritu poterile, superarea i-a creatu cugete indresnetie si amorulu curagiu a le persecutá; cá amorulu e potere divina, ce nu cunósce nepotintia, nu cunósce margini si pedeci in calea sa. Amorulu e flóre ce cresce nalta in singuretate, se 'ntaresce 'n viforu, si nu o póte mistuí elementu pe lume, numai elu insusi pe sine, si atunci apune cu speranti'a, cá 'n cea viét'ia si-va continuá cararea.

Am luatu bitiulu in mana si am pornitu in lume sê-mi aflú amantulu sê-i pretindu amorulu, sê pretindu amoru dela celu ce mi-a respitu averea si flórea tineretii, cari fiindu odata respite si-castigá alta avere si alta rugia mai in-floritóre: averea tatalui teu si pre tine, Alime, ce erai juna si desmerdata.

Am amblatu tieri si lume mare dupa elu, cá-ci àh, a-lu iubi nu mai incetá anim'a ast'ferbinte — si 'n urma l'am aflu. — Am aflu din barbatulu celu blandu omu crancenu, care m'a impinsu cu pitiorulu, pre mine, pre femei'a ce se rogá cu pretensiune drépta.

Acum se schimbá sentiulu si in loculu amorului pasi'ura si doru de resbunare. Am plansu langa elu, si elu me ridea. M'am incarcatu de bratiulu lui si i-am sarutatu pitiorele — si elu m'a inchisu sù cetate intr'unu canalu uritu cu bróscele si cu liliecii. Si m'am joratu pre totu ce e santu, pre tóte secretele ceriului si a naturii, cá nu-mi va 'ncunjurá resbunarea; ca sê scapu numai unu minutu, lu-voiu ucide asié, cum mi-a ucisu elu sufletulu si odihn'a mea.

De nóue ani siedu sù cetate inchisa, si de nóue ani ur'a si dorulu resbunârei n'a incetatu, ci a crescutu ca capetele balauriloru, si m'a consumatu cá-ci nu-mi sosese tempulu sê me potu resbuná. Vedi fati'a mea, Alime, ce e scrisu pe aceea sunt urmele dorului de resbunare, pasiune diavolésca crancena, pentru care mai traiescu, — cá-ci placerea traiului meu e numai sentiulu de resbunare.

Dupa nóue ani grei me scóse din inchisóre, si me asiediá intr'o cela cu servitoriulu seu celu fidelu, sub a carui padia stau pana astadi; dar cetatea e inchisa, si numai cu atât'a mi-e mai bine, cá vedu lumea, si m'asiu poté ucide déca asiu voi; dar nu me voiu ucide cá-ci eu vreu resbunare, si numai dupa aceea mórtea mea. La elu nu potú intrá, dar totusi mi voiu aflá oca siune, totusi me voiu resbuná. La acésta sentiescu potere si taría, cá-ci sentiulu adevératu imprumuta sufletulu taría si intriga, cu care-si afla instruminte, midilóce si carári la scopulu propusu.

Dupa acestea Bianca statú 'n locu ca cum ar asteptá sê díca ce-va si Alime; ér acésta erá cufundata 'n cugete, numai candu si candu suspiná si-si mai stergea cei doi ochi cu lumine blande si plini de lacrimi.

— Nu mi-ai scí spune povestea mai incolo, Bianca? — intrebá odata.

— Ba scíu Alime! scíu mai bine ca tine si mai multe.

In anulu alu nóuele alu inchisórei tale, estimpu — — ah cá acést'a si tu o scíi! dupa unu tempu indelungatu sù cetatea monstrului teu se iví trubadurulu éra, cá l'aduse dorulu si o indreptare divina — si prinse a cantá prin munti ca unu dinisioru de munte, pe vâi, pe riuri si aprópe de cetatea lui Hüliar. Cantá sê-lu auda amant'a lui, sê-lu cunósca si sê ésa pe balconu éra, cum esiá odata demultu in ferést'a castelului.

Trubadurulu nu-si potú domolí amorulu, nicestinge desperarea de a-si mai vedé amant'a in veci, ci vení cersíndu prin tieri si prin lume

pana si-afiã scump'a sa, iubit'a sa amanta, pe tine, Alime.

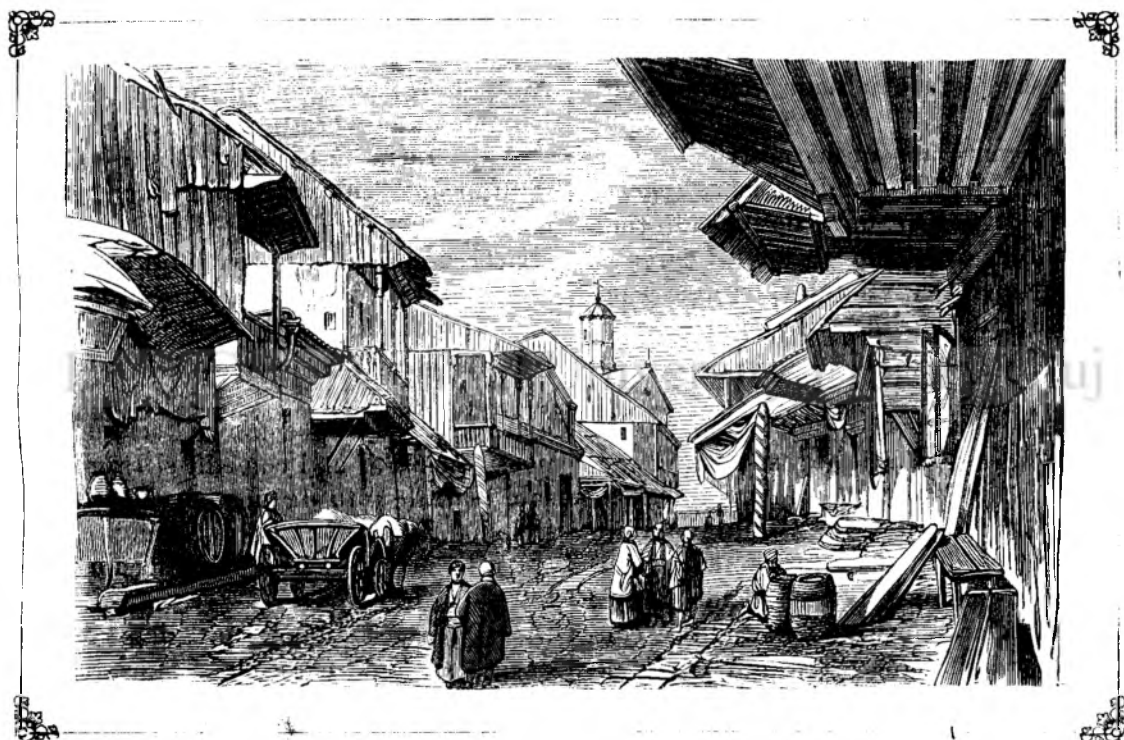
Alime tacea si cugetá greu; Bianca-i pan-dea tóta schimbarea, totu cugetulu si tóta mi-scarea.

— Vedu, Alime, câ tu esti straina de ser-manulu trubaduru, ce te a iubit cu credintia, — vedu câ n'ai o vorba calda pentru celu mai fidelu amantu — . . . ah câtu me dóre câ te-a nascutu resaritul celu poeticu, patri'a cea man-dra a turciloru, unde e mai ferbinte amorulu copilitielor.

Alime stá cugetátóre si confusa de impresiunea vorbelor Biancei, care se parea câ totu intr'a colo vorbesce sê trediésca in cugetarea

voru urí 'n ceea lume . . . Viéti'a trece rapede, Alime! Tu n'ai iubiti in giurulu teu, vei sê mori pe aici . . . Cine va plange pe mormentulu teu? — Tu ai fostu infidela . . . Cine te va iubi dincolo de mormentu? . . .

— Ceriulu mi-e marturia! Vorbésca elu si lacremile mele in ceea lume de credinti'a mea — di-se Alime, si éra se perdú meditandu si intorcandu ochii fâra punctu si tienta, ca cela, pre care fantasí'a agera de totulu lu-redica din lumea materiala intr'alta lume mai vederósa, in lumea vedeniilor, si candu sufletulu in lumea sa vede de totu alte icóne, ochii trupesci inca se paru a cautá dupa ele eufundandu adevverulu cu visulu.

Strad'a cea mare in Galati.

Alimei pe amantulu ei si 'n anim'a ei dorulu lui si a patriei celei dulce.

— Alime, Alime! — continuá éra Bianca — viéti'a trece ca somnulu, si dincolo de mormentu o vomu continuá éra. Sufletele celor fideli se voru preface in fiintie aerine si se voru leganá pre radie cu brane de auru, si voru cantá in corulu angeriloru. Amantii se voru coborí bratisiu pre lunci de primavéra in léganu de flori, si-si voru scaldá aripile 'n isvóre si voru disparé in nimbí ca stelele demanetiei — asta li va fi viéti'a! . . . dar sufletele infideliloru voru ratací prin ruine in figure de demonu cu larve pe fatia, séu in pesteri cu sierpii, ca ginii cei necurati. Amantii le voru blastemá in viétia si le

— Ceriulu le scíe tóte, ceriulu te pedep-sésca de ai fostu necredintiósá, — di-se Bianca cu vorba grea.

— Ceriulu le scíe tóte, ceriulu me pedep-sésca de am fostu necredintiósá — repeta Alime, apoi incepú a plange.

Pe fati'a Biancei se parea a se luminá unu seriuu voiosielu. — Acést'a fú fara voia, dar Alime lu-oservá, si cugetá câ-i pare bine Bian-cei, câ o copila din tiér'a ei asié e de fidelu amantulu séu, apoi asié plangatóre se alipí de sinulu Biancei ca o copilitia mititica . . . Asié e de dulce a avé unu omu confidentu in necadiu!

(Va urmá.)

V. R. Buticescu.

Despre femeia de o femeia.

De Dora d' Istria.

(Fine.)

Nimicu nu aréta mai evidente marirea séu decadinti'a unei natiuni ca numerulu femeielor nobile cari si-semtu demnitatea misiunei lor. Acea natiune, care se pôte mandricu mai multe fice brave, abunaséma se bucura de o stare mai demna de respectu si admiratiune decâtu aceea nenorocita natiune carea nu-si afla mangaiare in ficele sale.

Dar' mai lamuritu ni ilustréza acestu adeveru genial'a autora a opului, ce-lu facemu cunoscutu. — Pana candu Anglia, Germania, Francia si Italia se mandresce cu nenumerate fice brave, biét'a Spania decadiuta si umilita abié pôte numerá vre-o dóue fiintie de genulu frumosu, cari s'au potutu naltíá la inaltímea chimárei lor.

E o gloria mare a genului nostru — díce genial'a Dora d' Istria vorbindu despre *spaniole* — cá pecandu a sositu ór'a de decadintia a natiunei spaniole, o femeia a fostu, carea a prepasítu spre aperarea vietiei spirituale a patriei sale, cea din urma din acele cari cu puterea spiritului s'au luptatu contra materialismului si decadintiei ce se totu latíá. Se scíe, ce rola a avutu in acelu tempu asié numitul martirulu de Villarar : Juan de Padilla. Inse asupra memoriei sociéi lui s'a estinsu velulu deuitárei. Sê aredicámu nitielu acestu velu. Candu nobilulu seu barbatu si-a perdutu capulu pentru principiele sale, acésta femeia sublima pana 'n ór'a din urma a fostu cu dinsulu, aperandu-lu contra calailor si tradatorilor. Si candu cadiu capulu, celu mai pretiosu pentru dinsa, si-luá baietulu mititelu in bratie, si asié a amblatu pe stradele din Toledo, revoltandu si cerendu resbunare de la poporu. Inaintea sa a lasatu ca sê duca unu tablou, ce representá mórtea sociului ei, a gloriosului erou. Consotii conjurati de Liga au parasit'o pre dins'a cu lasietate, ea inse nu se inspaimentá nici de unu periclu, nici de o amenintiare, verbuvá o trupa, si acusi-acusi erá sê isbuenésca revolutiunea, — candu curagiós'a conducátore fú prinsa, o osendira la inchisóre — si apoi o esilara. Dupa nenumerate fatige, sbuciumári se asiediá in Portugalia, dar' nici aci nu se potú odichni, pana candu man'a mórtei facú capetu ostenelelor sale incordate si i nimici ilusiunile de órba indresnéla. A moritu curagiós'a, cu spiritu neinvinsu, ce nu l'a potutu umilí nici persecutarea, nici lips'a, nici anatem'a bisericeii.

De aci incolo Spania totu a decadiutu.

Decadinti'a acésta si-a ajunsu culmea numai decâtu dupa mórtea Isabellei I. Sub Napoleonu I a inceputu sê mai invie intru cátu-va, dar' aceea viétia a fostu scurta, si dupa aceea pana 'n diu'a de adi Spania a totu remasu in intunereculu nesecuritatei politice.

Guvernulu nu s'a ingrigitu de educatiunea tenerimei, si mai alesu invetiementulu fetitior erá fórté miserabilu.

Nu e mirare dara, cá secsulu femeiescu a remasu in nesciintia. Pana candu Germania, Francia si Anglia are atáte literatrice, Spania numai dóue pôte aretá, dintre cari dómn'a Caballero Fernan nici nu e de origine spanioá. Tat'a ei a fostu unu negociatoriu din Hamburg, care si-maritá fice'a dupa marquisulu Hermoso d' Arco, acesta repausandu ea se maritá dupa don Antonio de Arran consululu Spaniei in Australia. Numele ei adeveratu e Cecilia Bohl; sub numele literariu Caballero Fernan a scrisu mai multe romantiuri, cari i-au eluptatu unu renume ce a sboratu departe peste Pirenei. — In scrieri ea n'a avutu nici unu scopu realu, ci necontentitu a remasu in lumea ideala.

Donna Gertrude Comez de Allevanda n'a fostu atátu de marita in tierele straine ca dómn'a Caballero, de si ea se ocupá si cu ramurile mai serióse ale poesiei. A scriu romantiuri, poesii lirice, si mai comedii si tragedii. Oपुरile sale teatrale totu de una au facutu sensatiune si romantiulu seu : „Dóue femei“ e unulu dintre cele mai bune ce cunóscemu din acestu soiu. —

Dar' aceste dóue sunt departe de o calugaritia spanioá carea a repausatu de multu. Acésta a fostu Theresa de Cepedé, carea a vietuitu in secolulu alu 16-le, cea d'antáiu dintre poetii timpului ei, mai alesu in opurile sale religióse, precumu in „Fortaréti'a spiritului“ a doveditu o 'naltiare rara de spiritu impreunata cu o fantasía mare.

Renascerea Portugaliei se pôte multiamí unei femeie. Donna Maria II „regin'a fara de frica,“ a guvernatu cu mane poteróse si sub domnirea ei cu incetulu s'a imprasciatu intunereculu, superstitiunile si credintiele desierte, cari demoralisara poporulu, — pelanga aceste si bunastarea materiala si-a luat unu sboru imbucurariu. — Dar' dorere cá nu si-a potutu finí maiestosulu seu opu, cá-ci in 1853 repausá.

Din aceste inca ne potemu convinge cá si intre secsulu frumosu alu Spaniei si Portugaliei s'au aflatu spirite mari devotate vietiei politice-

sociale, inse in privinti'a sciintielor si artelor ele remanu departe indereptulu italianelor. — Dómn'a Dora d' Istria nu amintesce nici o portughesa, carea sê fie escelatu pe vre-unu terenu alu sciintielor séu artelor.

Cea mai mare parte a opului contine desbateri interesante despre starea politica-sociala a secului femeiescu. — In privinti'a acésta stimat'a autóra s'a folositu multu de ideele celor mai renumiti litarati si escelinte literatrice.

*

In fine, spre completarea apretiârilor nóstre, cugetâmu a ne folosi bine de acésta oca-siune binevenita ca sê amintimu si câte-va *romane*, cari au escelatu séu esceléza in presinte.

Istori'a nóstra a eternisatu numele mai multor brave romane, cari s'au distinsu mai alesu prin prudintia rara si patriotismu invapaiatu. — Literatrice séu artiste nu vomu pré aflá in trecutul gloriosu alu natiunei nóstre, vomu intempiná inse mai multe fin-tie maiestóse demne de apretiârile invetiati-lor nostri, de lir'a celor mai escelinti poeti natiionali si de penelulu artistilor nostri. —

Intre bravele nóstre abunaséma cea mai brava a fostu Mam'a lui Stefanu celu mare, apoi Soci'a lui Dochiti'a, nu intr' altu chipu Soci'a lui Mihaiu eroulu, Fét'a de la Cozia, Soci'a lui Radulu si alte mai multe.

In tempurile mai d'aprópe in miscârile din 48 inca a participatu o brava femeia, acésta a fostu Dîn'a muntilor abrudeni, carea a rescolatu poporulu apesatu contra asupritorilor lor. Tragic'a sa rola o voru cunósce mai multi dintre stimatii cetitori si abunaséma Clio a insemnatu numele si faptele acestei brave romane in caru eternitatei.

Dintre cele vietuitoré fara indoiéla loculu primu lu merita genial'a Dora d' Istria, despre alu careia opu clasicu vorbiramu, apoi dómn'a Maria Rosetti, brav'a socia a dlui ministru de culte alu Romaniei inca a escelatu si esceléza prin frumósele sale cunoscintie, patriotismu rar si acele nobile sentieminte, prin cari asigura fericirea bravului seu sotiu, si dragalasiloru sei copii educati cu ingrigirea unei mame adeverate; — ea e o literatrice erudita, in presinte redigéza: „Mam'a si Copilulu“ in Bucuresci, o fóia destinata pentru latírea cunoscintielor frumóse de educatiune; ea e o brava patriota romana, si — mama buna. Dar' mai pe largu speru cá vomu ceti câtu de curendu despre aptivitatea acestei dómne brave, candu acésta fóia va poté comunicá portretulu si biografi'a dsale, carea

abunaséma va multiamí pre cetitori. Dsiór'a Elisa Circa a incantatu dejá cu farmeculu arcu-lui sei publiculu mai multor cetâti, si cunoscandu-i frumósele sale cunoscintie de cultura generala, fara indoiéla cá stimat'a dsióra ne-ar poté surprinde si cu interesante produse literarie. Apoi dsiór'a Susan'a Molnaru, despre carea in presinte n'audímu nimicu, inca a escelatu in pictura; tabloulu domniei sale, representatoriu pre Mihaiu eroulu, ce l'am vedíutu la espusetiunea natiunala din Brasiovu, cu totu dreptulu a suprinsu pre toti cari au fostu fericiti de a-lu vedé. — Dsiór'a Constanti'a Dunca scimu cá e o literatrice ce a scrisu mai multe opuri interesante in limb'a francesa si romana, in presinte directricea unui institutu de fete in Bucuresi.

Am poté amintí mai multe dómne si dsióre romane escelinte, spatiulu inse nu ni permite a corespunde dorintiei nóstre, — deci lasâmu a vorbi despre aceste intr'unu articlu specialu — mai tardíu.

Julianu Grozescu.

GALATI.

(Vedi ilustratiunile.)

Déca vomu considerá situatiunea favorabila a Galatiloru, concursulu grandiosu de negutiatori din tóte partile lumei, si impregiurarea cá cetatea acést'a este de multu centrulu comericiului cerealu alu orientului: nu ne potemu indoi neci pre unu minutu, cá o astépta unu viitoriu stralucitu, care o va pune in loculu cetâtiloru de frunte ale Europei.

Nu potemu inse sê lasâmu afara de vedere coruptiunea, care domnesce asta-di in comericiulu cetâtiei acesteia, si-i impedecea innaintarea prin abusurile ce le facu strainii. In vinderi se folosescu, potemu dice, mai totu de una mesuri false. Caus'a coruptiunei acesteia provine mai alesu din lips'a moralitátiei strainiloru, care se scutesce si se mantiene prin protectiunea consuliloru lor; acestia lasa cursu liberu interesatiloru lor la totu feliulu de esactiuni si crime. Guvernulu nu pote ajutá nimica, cá-i stau in cale nisce capitulatiuni si tractate, ce s'au facutu, cine scie cum, spre cea-mai mare dauna a poporului. D'aicea vine apoi cá strainii asié iute se imbogatescu, pana candu poporulu, ce si-vinde castigulu sudórei sale fara de vre-o dobenda, traiesce in miseria si lipse. Sperâmu cá guvernulu presinte va face o data capetu la tóte esplotârile nedrepte ale strainiloru, si va veghiá asupra bunastârei materiale a poporului, care e conditiunea de capetenia a unui statu.

DIN STRAINETATE.

Cand totu se 'nveselesce, cand toti aci sê 'ncanta,
Cand toti își au placerea si dîle fara nori,
Un sufletu numai plange, in doru-i se aventa
L'a patriei dulci plaiuri, la campi-i ridietori.

Si anim'a aceea, ce geme de dorere
Si sufletulu acela, ce canta amortîtu,
E anim'a mea trista, ce n'are mangaiere
E sufletu-mi, ce arde de doru nemarginitu.

Asiu vré sê vedu acuma natal'a mea valcióra,
Scaldata in cristalulu parîului de-argintu,
Sê vedu, ce eu atât'a iubiam odineóra:
A codrului tenebra, poeticu labirintu;

Sê mai salutu odata colibile din vale
Domninde cu un aer de pace, linisciri,
Ce respirau in taina placeri mai naturale,
Visâri misteriose, poetice sioptiri.

Asiu vré sê am o casa tacuta, mitutica
In valea mea natala, ce undulá in flori,
Sê totu privescu la munte, in susu cum se ridica
Perdiendu-si a sa frunte in negura si nori.

Sê mai privescu odata campi'a 'nfloritóre,
Ce dîlele-mi copile si albe le-a tiesutu,
Ce audî odata copil'a-mi murmurare,
Ce jocurile-mi june, sburdarea mi-a vediutu.

Melodic'a sioptire a rîului, ce geme,
Concertulu, ce-lu intóna alu paserilor coru,
Cantarea in cadintia a frundiilor, ce freme,
Nascur' acolo 'n mine sioptiri de-unu gingasiu doru.

Da! da! asiu fi ferice de-asiu fi inca odata
In patri'a-mi iubita, in loculu meu natalu,
Sê potu a binedîce cu mintea 'nflacarata
Visâriile juniei, visâri de-unu idealu.

Chiar mórtea, ce respande teróre 'n omenire,
Prin vinele vibrande ghiatiósele-i flori, —
Acolo m'aru adórme in dulce liniscire,
In visuri ferice m'ar duce catra nori.

Mihai Eminescu.

Vanina.

(Novela italiana.)

(Urmare si fine.)

— Vanina, au tîe nu-ti e frica?

— De ce — intrebâ Iulia.

— Nu vedi câtu e de alteratu, mi-este frica că se
va intemplá vre-o nefericire.

— Ce feliu de nefericire?

Vanina ér si-veni in ori.

— Ce feliu de nefericire? au nu scîi tu că la pi-
ciórele tale voiesce sê móra, cu tine voiesce a se depar-
tá. Vino, Vanina, mergemu in Francia, unde sunt
insulele tare frumóse, vina

Dicandu aceste se uitá aspru cătra Fiorentino.

— Ce omu e acest'a? nu e capitanulu Fiara-
monti?

— Ba e acela — respunse Iulia spre a nu intre-
rumpe sírulu vorbirei.

In momentulu acest'a aruncá Fiorentino o cau-
tatura maniósa cătra vasa, Vanina ér' incepú a tre-
murá. —

— Incetu — dîse intornandu-se cătra Iulia —
vedi câtu e de morosu, se va intemplá o nefericire.

Dicandu aceste Vanina trase pe Iulia intr'o par-
te, urmandu cu ochii si cea mai mica miscare a lui
Fiorentino.

De odata a scosu unu tîpetu mare si cadîu in
bratiile Iuliei dicandu „a spartu vas'a.“

Si intru adeveru, Fiorentino a si spartu vas'a.

La strigarea Vaninei principele cu amicii sei a
intratu in casa.

— Ce ai facutu — eschiamâ spariatu?

— Am escitatu semtîri in copil'a dtale, si am
adus'o pan' acolo de se scîe cugetá. Pricepe ce se in-
templa in giurulu seu, acest'a e unu semnu că incepe
a se desceptá. Mane voi produce o iritare si mai mare,
dupa care póte va si ametî, inse trezindu-se, ve asigu-
rediu, că va fi cu totulu vindecata. —

— Dta predici cu siguretatea unui apostolu —
dîse capitanulu Fiaramonti ridiendu.

— Domnule Capitanu! — dîse Fiorentino far'
de a se conturbá in linisceea ayuta, — candu am luat
a supra-mi vindecarea princesei, acésta vasa, si vieti'a
dtale o-am cerutu.

In demaneti'a urmatóre s'a intalnitu Fiorentino
cu capitanulu, chiar candu voiá acest'a a intrá in
gradina.

— Te salutu, capitane erou, — eschiamâ Fioren-
tino suridiendu.

— Domnule! — respunse acest'a, — cunosci dta
salutarea aceea, care o adresau gladiatorii romani
cătra Imperatoriulu cu ocașiunea intrârei loru in
arena?

— Nu o cunosc, si sum tare curiosu a o audî.

— *Caesar imperator, morituri te salutant!* (Impe-
rate domnitoriule, te salutâmu inainte de a merge la
mórte.) De ai scîi ce te astépta, asemene m'ai salutá
si dta. —

Fiorentino, neascultandu la cuvintele capitanului,
si-scóse sabi'a din téca si aretandu-o lu-intrebâ:

— Cum tî-se pare de ferulu acest'a?

Fiaramonti luandu sabi'a in mana a indoit'o de vre-o câte-va ori, apoi dîse :

— In mana bine esercitata pôte face servitiu bunu.

— Credi cumca unu peptu ca alu dtale lu-va poté strapunge far' de a se rumpe ?

La astfeliu de cuvinte capitanulu incepù a ride dîcundu:

— Nu te superá pentru acést'a, la atât'a nu va deveni lucrulu.

— Si pumnalulu acest'a cugetu câ va fi destulu de lungu spre a ajunge pan' la anim'a dtale.

— Armele dtale sunt bune — respunse Fiaramonti, — inse nu sunt destulu de tari spre a se poté mesurá cu ale mele, — si aretandu-si sabi'a sa — dîse : acést'a pentru bratiulu dtale ar fi póte pré grea.

— Ah! acést'a e o arma pentru unu soldatu ordinaru, ér' nu pentru unu cavaleru ca dta — dîse Fiorentino cu dispretiu.

Deonestarea armei sale aduse pe capitanu in furia.

— Ticalosule! — strigá Fiaramonti rabiatu, — nu esti demnu sê te atingi de sabi'a acést'a, in sangele mai multoru inimi o-am scaldatu, si arm'a ta in comparare cu acést'a e numai jocareia copilarésca.

— Fii liniscitu dnule capitanu! vomu vedé câtu de curendu, câ-ei spre vindecarea princesei a treia proba cu dta voiescu a o face, si acést'a va fi cea mai grea.

— Si la metodulu acestu de vindecare e neaparatu de lipsa ca unulu din noi sê móra? — întrebá capitanulu cu unu surisu dispretiuitoriu, — óre spre ajungerea scopului nu ar fi de ajunsu déca te-asii strapunge eu? . . .

— Nici decumu. Sacrificiulu debue sê ffi dta. Inse mergemu, câ éta ne astépta.

Principele Vivaldi cu óspetii sei se aflá in loculul destinatu. Vanina cu Iulia stá cevasi mai departe. Fiorentino facù acestei din urma semnu ca sê vina mai aprópe.

— Vedi dta més'a aceea de pétra? — dîse dupa aceea câtra capitanu, — aceea e chiaru acomodata spre ducelulu nostru.

— De dóuceori e asié de lunga ca sabiele nóstre, ne va impedecá ca sê nu ne potemu tare departá de olalta. Secundantii inca sunt de prisosu. Apoi fiindu in giurulu ei loculul largu, voru poté cu totii sê se uite comodu la duelulu nostru.

— Mergemu dar si incepemu!

Capitanulu a cugetatu câ Fiorentino va duelá cu precautiune, inse acest'a cu atât'a iutiéla a atacatu pe adversariulu seu, încátu fii silitu a admirá curagiulu lui; fiindu inse duelantu istetiu a delaturatu tóte loviturile, si apoi incepù elu a atacá.

Fiorentino cu asemenea istetîme se aperá, ori câtu se încercá capitanulu a-lu desarmá, nu i-a succésu, câ-ci cu câtu tienea lupt'a mai multu, cu atátu crescea si curagiulu si poterea junelui, încátu capitanulu fii silitu a recunósce câ are de a face cu unu duelantu bunu. —

Vanina privea cu atentiune cursulu luptei, far' de a aretá cevasi neodihna, ba câte odata suridea. Mai tardîu incepura a-i stralucí ochii, se facù palida la facia, in urma ingenunchiá murmurandu unele cuvinte secrete.

Principele aruncá câte o cautatura plina de astep-tare, acum la Vanina, acum la fatal'a lupta.

Capitanulu sentiendu câ scade din poteri incepù a se luptá cu furia. Vediendu câ numai unu modu mai are de a poté invinge pe Fiorentino, din tóta poterea loví cu sabi'a man'a acestuia, arucandu-se totdeodata asupra-i, voindu a-lu prinde.

— Giosu cu tine! — strigá redicandu-si pumnalulu.

— „*Morituri te salutanti*“ — respunse Fiorentino, si delaturandu lovitur'a capitanului scóse pumnalulu seu, si cu o intorsetura rapede lu-infipse in anima-i.

Fiaramonti cadíu mortu la pamentu far' de a mai poté esprime vreunu cuventu.

In momentulu acest'a Vanina, palida ca mórtea, statù inainte lui Fiorentino strigandu :

— Spune, spune-ne intru adevéru, cumca tu esti insu-si Cellini?

— Domnedieule! — eschiamá principele — acum a nebunitu de totu.

— Nu, — respunse Fiorentino, — dens'a nu e mai multu nebuna, fiindu m'a cunoscutu.

— Cum asié, dar dta . . . ?

— Eu sum Benvenuto Cellini.

La aceste cuvinte Vanina cadíu ametîta in bratielle principelui, de unde dupa provocarea lui Cellini fii dusa in castelu.

Óspetii principelui acum cu surprindere alergara spre a stringe man'a renumitului artistu, spre a-lu convinge despre stim'a si reverinti'a loru. Singuru unulu a remasu departe de elu, Galuzzi. Apropiandu-se Benvenuto de densulu lu-întrebá :

— Dar dta unde remani? au dóra ai uitatatu câ noi suntemu amici?

— Ba nu, dnule, acést'a o-am facutu pan' nu te-am cunoscutu, acum cum asii fi in stare? . . .

— Dta ai dîsu eri câ ai fi fericitu de ai poté fi discipululu meu. Fii dara!

— Inse acum sê vedemu ce face princés'a.

— Dta o-ai scapatu, ca te-a cunoscutu — dîse principele, — pentru aceea ti-multiamescu.

— Acést'a o-am crediut'o de siguru — dîse Benvenuto. Acum voiescu a-ti descoperi secretulu metodei cu care o-am curat'o. Candu Vanina cercetá castelulu

acel'a, despre care ai vorbitu adeuna-di, eu am locuitu acolo in apropiare, si pe Vanina o-am vediutu adeseori cu amic'a ei, cu Maria. Am observatu câ dens'a nu e straina de câtra mine, si ca sê me convingu deplinu, m'am otaritu a face o proba. Intr'una dî preamblandu-me cu Maria in gradin'a castelului, si vediendu câ Vanina se apropia de noi, adresai unele cuvinte amoroșe câtra Maria, care Vanina le putea audî. Uitandu-ne dupa aceea in pregiuru aflaramu pe Vanina ametîta sub unu arbore. Maria, inspaimentata, fugi in castelu dupa ajutoriu, eu am remasu langa Vanina, care intr'aceea s'a tredîtu, si ca sê o mangaiu i-am spusu câ eu cu Maria am glumitu. Nu a respunsu nemica, inse din ochii ei poteam cetî bucuri'a care o-a semtîtu la dechiararea mea de amóre. Nu dupa multu tempu debuîá sê facu o vasa pentru principele Medicis. Nu mi-a succesu dupa cum am voitu, pentru aceea maniosu am stricatu modelulu. Indata audîi o strigare la spatele mele, acêta veni de la Vanina, care far' de a-o observá a intratu in cabinetulu meu. Cu alta ocasiune infestandu-me unu domnu l'am provocatu la duelu, unde l'am si strapunsu; intornandu-me vediu pe Vanina inspaimentata si incremenita standu langa mine. Duelulu meu asié ingrozire i-a causatu, incâtu abié poteam pricepe ce vorbesce. A cadiutu intr'o bóla, din care s'a curatu, inse a devenitu in starea de pan' acuma. Aceste tóte ti-erai necunoscutu, dnule principe, candu ai adusu pe Vanina a casa. Despre aducerea ei a casa atunci am primitu scire, candu acum erá pré tardîu. Am speratu cumca densa a casa va fî cu multu mai usioru de a se curá. M'am dusu in esperintia spre a uitá pasiunea escitata in mine. Reintorcandu-me in Fiorentia am audîtu câ Vanina si acum se afla totu in starea cea trista de mai nainte. Mi-am propusu a cercá tóte pentru mantuirea ei. Din acêta cauza am venitu aici, si am facutu acele ce le-ati vediutu, si acum sperezu câ Vanina va fî vindecata de totu.

-- Dnule Cellini — dîse principele, — eu am de cugetu a vorbí apriatu cu dta. De nu ti-asiu cunósce caracterulu, ti-asiu oferí diumetate din averea mea, opunendu-me la o legatura care póte ai de cugetu a-o inchiaia cu copil'a mea. Eu stimezu art'a dtate din tóta anim'a, inse scíu câ caracterulu dtale e cu multu mai desfrenatu decâtu ca sê poti fericí o femeia. Inse fatia cu relatiunile de acuma sum silitu a depune sórtea Vaninei in manile dtale, fiindca vedu pré bine câ viéti'a ei e in strinsa legatura cu amóreá câtra dta

Nu potu luá in nume de reu ingrigirea parintiésca — respunse Cellini, — inse sperezu cumca voiu scí aretá aceea, câ sum in stare a fericí ori si pe cine. Man'a Vaninei o primescu de la dta, dnule principe, si depunu unu juramentu solenu câ o voiu fericí.

* * *

Cu unu anu dupa cele enarate, intr'una demanétia frumósa, doi calareti parasira castelulu lui Vivaldi. Unulu a fostu sculptoriulu Galuzzi, ér celalaltu maestrulu lui, Benvenuto Cellini. Candu au trecut punctea de la pórt'a castelului, acestu din urma, aruncandu inca o cautatura in pregiuru, cu intristare privi câtra castelu dicundu :

— Nu am cugetatu câ asié me voiu despartí de tine, frumósa villa, in care am speratu a traí o viétiá fericita. Acum parasescu dóue morminte, cari cuprindu in sine junéti'a si batrenéti'a. Fía-ve tierin'a usióra, Vanina si nobilule principe! Astfeliu e viéti'a nóstra, Galuzzi, si asemene suferintie singuru una mangaiare au : „a lucrá pentru nemorie.“

Trad. de

Maria St. Siulutiu.

CORESPUNDINTIE.

Abrudu 15 jul. (*Primirea dlui Iosifu Hodosiu.*) Suntemu in 15 jul. pe la 1 óra d. a., cand éta cu iutiéla electrica se latiesce scirea, câ : „Vine Hodosiu!“ Abié trecura câte-va minute, o alta scire totu cu asemene iutiéla ni anuncia : „Hodosiu a sositu!“ Remasu bunu prandiu! Si toti alergaramu a salutá pre óspele pré placutu. Bucuri'a nu se póte descrie, fía-care doriá sê fía celu d'antáiu, care sê-i dica fratiesculu bine-ai-venitu. Abié trecura dóuedieci minute, si bravulu barbatu se affá incungiuratu de unu numeru frumosu de amici si cunoscuti, ér unu copilu de 8—9 ani i rosti :

Frumosu e omulu, dómne, cu anim'a curata,
Cu flórea consciintiei de crime nepatata,
Sinceru, nefatiaritu ;

Conspire lumea tóta, resbata-lu ori-ce sórte,
Inchide-lu sê nu véda lumina pan' la mórte,
Si éta-lu neclintitu.

Acum urmara vivate entusiastice, cari se pareau a nu mai incetá. Intr' aceste intieleserâmu, câ óspele nostru grabesce la Rosi'a, unde lu-astépta multu pretiuit'a sa familia. Si éca de odata unu numeru frumosu de trasure si calareti stetera gata a-lu petrece; aci erau reprezentate tóte clasele, preoti, amploiati, cetatieni, lucratori de mine, economi etc. Unu vivatu entusiasticu anuncia pornirea. Calaretii plecara nainte in dóue sîruri, dupa acestia urmá trasur'a placutului óspe, apoi celelalte trasure.

Ajunserâmu la gur'a Rosíei. Calaretii se oprira si se despartîra in dóue laturi, si ce sê vedi, o multíme de Carpeneni betrani, barbati, tineri, femei etc. se pare câ voiescu a strabate pana la ceriuri cu vivatele lor entusiastice. Placutulu óspe i salutá cu afabilitatea-i indatenata, si apucarâmu drumulu câtra Rosi'a, si pretotindene muntii si codrii resunau de strigárele de bucuria ale poporului romanu. Ajunserâmu in Rosí'a, si

traserâmu in curtea Pré on. D. protopopu Simeonu cav. de Balintu, socrulu stinatului ôspe. Socrulu, sócr'a, socr'a, patru fii si o fiica de odata si-deshiduu bratielu si pe unu minutu ni-lu rapescu. Scirea despre sosirea nôstra sborâ ca fulgerulu, si in câte-va minute curtea, si tôta strad'a erau indesuite de Rosfeni, cari strigau entusiasticu: „Sê vedemu pre domnulu Hodosiu.“ De odata se audî o vóce, si domnulu Hodosiu fû salutatuu cam cu urmatórele :

„Stimate Domnule !

Pentru lupt'a energica, ce ai intreprins'o intru aপরera cauzei nôstre nationale in genere, si cu deosebire pentru aপরera fratiloru Tei din Transilvani'a, pentru aপরera autonomiei scumpei Tale patrie natale, din tôte partile locuite de romani tî-s'au tramisu adrese de recunoscintia, astfeliu câtu nôue putînu ni-a remasu a mai adauge la acele. Sê pricepe dara, stimate domnule, câ nu amu venitu sê-Ti mai improspetâmu recunoscintiele, ce cu atât'a dreptu le-ai meritatu; ci amu venitu ca frati ai Tei, sê-Ti dîcemu pe pamentulu scumpei Tale patrie natale unu fratiescu bine-ai-venitu, sê-Ti dâmu o sarutare fratiésca pe acestu pamentu stramosiescu, sê strigâmu intreituu „Intru multi ani sê traiesci.“

La asta salutare fratiésca Dr. Hodosiu respunse cu o elocintia, ce a farmecatu pe toti: „M'am nascutu romanu, — dîse elu — am traitu ca romanu, sum romanu, ca romanu voiu sê traiescu, cauzei romane voiu sê-mi sacrezu viét'a, si ca romanu voiu se moriu. Mi-am propusu trei principii de aপরera: natiunea, patri'a si relegiunea; natiunea nu pôte fi fâra patria, patri'a nu pôte esiste fâra de natiune. si ambele aceste le santiesce religiunea“ etc.

Dupa aceste fû salutatuu venerandulu socru, celu mai fericitu socru ce pôte existe in lume, si apoi ne departaramu fia-care la ale sale, ducandu cu noi celu mai placutu suveniru si lasandu pe bravulu barbatu in mediu-loculu familiei sale, in mediu-loculu celei mai frumóse cunune, impletite din ghirland'a venerandului socru, venerandei sócre, amabilei sócie, multu promittitoriloru sei fii: Enea, Sabinu, Alesandru, si Brutu, si fiic'a Letitia.

B. D.

Datinele poporului romanu.

I.

Linu Linu marmalinu.

In Transilvania, pe sub Mesesiu, e datina, câ in diu'a de Craciunu junimea comunei formédia unu corpu si ambla de la casa la casa a coaduná colaci pentru fondulu besericii, ér pentru sine — ca remunerare pentru ostenéla — aduna bani, ca 'de sér'a se póta face o petrecere, care ei o numescu „vergelu,“ si la care

convine tôta junimea satului. Pentru acesti bani, cari se aduna asié, si cari pe aici se numescu „grositi'a fetei,“ — corulu fetioriloru la tôta cas'a e detoriu a cantá „colind'a fetei,“ — in care se spune câ: fiic'a gazdei se scolâ demanét'a, se spelâ si se peptenâ si se 'mpletî cu flori, si a apucatu cofe si a mersu dupa apa la fantan'a cea din Cetu de sub Fagetu, — -- apoi de aci se rumpe colind'a, si pana 'n capetu nu o potui audî nicairi. — In colind'a acésta dupa totu sírulu se canta cu o melodía doinica eschiamatiunea „Linu Linu marmalinu.“ — Ce va se dîca eschiamatiunea acésta?

Cuventulu „Linu“ noi romanii l'am primitu chiar de la greci. — Linos a fostu la greci unu poetu si omu intieleptu, — si cade in timpurile cele mai primitive a culturei grecesci. — De la acesta a invetiatu Orfeu citer'a si acesta a asediatu léganulu culturei filosofiei si a sciintiei generale in tienutulu Tesaliei, in loculu si patri'a cea romantica a muselor. — Mórtea lui Linos fû pricinuita prin Febus, cu care rivalisá in cantare, si de la elu se 'ncepe eschiamatiunea de dorere „Linos,“ care fû cantata de greci pana tardîu, si despre care dîce Omeru, câ se cantá de copîi, mai alesu la stersulu vinului, cu o melodía môle, tanguitóre. — Dela greci, precum ni spune Erodotu si Esichius, cantarea „Linos“ fû propagata mai la tôte popórele resaritene, la cari inse prin asta cantare nu se gelea Linos intru atâta, ci erâ o eschiamatiune cu care se plangea jun'a de curund trecuta. Linos mai tardîu se schimbâ la diverse popóre in diverse numiri, cari inse esprima totu ace'a idea — adeca juneti'a de curendu trecuta. — Asié geliau in Egiptu in loculu lui Linos pe Maneros; mariadinii, ginte de origine frigica, pe Bormos; Misianii pe Hillas, si Tespianii pe Narcis. — Acestu Linos credu câ va fi Linulu nostru, care la noi este eschiamatiune gelósa, chiar asié ca Leromi si Daina (Diana.)

„Marmalinu“, nu va fi alta ca maru malinu. — „Malinu“ se numesce pe sù Mesesiu laurulu, si prin marmalinu credu câ se esprime ide'a, poesi'a si suveniru incununârii, inlaurârii poetiloru, dupa datinele vechi.

Poesi'a poporala romana e o comóra pretiuita, e o avere plina de frumsetia, in care se afla icóne pittoresci, asemenâri vie, naive si poetice, sentiu adeveratuu tare, si in multe locuri tiesute fapte istorice si schitie mitologice, pastrate de strabuni din timpurile cele mai antice. — Câtu de putina scrutare va fi unu servitiuu pentru literatur'a nationala.

V. R. Buticescu.

M A S I M E .

Daca cineva te róga pentru svatu, fii cu privire totdeun'a la ddieu, la mintea sanetósa si la interesulu aceluia ce-ti poftesce svatulu, si neci decum la folosulu teu propriu. Asié sê svatuesci pre altulu, precum ai dori tu sê te svatuésca altulu.

Ce e nou ?

** (*Scire trista!*) Cu anima dorerósa scriemu aceste orduri. Diuariulu „Debatte“ in nr. 200 scrie, câ redactorulu fôiei societății pentru cultur'a poporului romanu din Bucovina, Dr. Ambrosiu Dimitrovitia in 16 l. c. a cadiutu victima colerei ce domnesce acuma la Cernauti. Noi n'amu primitu inca neci o insciintiare despre acésta intemplantre trista, pentr' acea totu mai nutrimu speranti'a, câ diuariulu numitu n'a fostu bine informatu, ceea ce dorimu din adanculu animei nóstre!

** (*Din taber'a de la média-nópte*) primiramu urmatórele orduri: „Adi in 23 jul. furamu de fatia la o splendida solenitate militarésca, ce se tînu pe siesulu de langa Laa, unde brav'a nóstra brigada fu visitata de Majestatea Sa. Imperatulu tînu câtra ostasi o vorbire si apoi decorà cu propriile sale mani pepturile bravilor ostasi cari escelara in batali'a de la Custoza. E de insemnatu câ acesti ostasi cea mai mare parte sunt romani. Maj Sa. decorandu pe ostasi cu medalie, a vorbitu cu fie-care câte-va cuvinte in limb'a sa, asié si in limb'a romana. Apoi brigad'a a defilat u inaintea Maj. Sale.

** (*Hymen.*) Dlu avocat u din Beiusiu Parteniu Cosma mane luni in 30 jul. dupa médiadi la siese óre se va cununá cu domnisiór'a Irma Stupa.

** (*Domnitoriulu Romaniei*) Carolu I invétia romanescce cu multa diligintia. Onórea de a fi invetiati oriulu domnitoriulu din studiulu limbei romane e alu dlui A. Tr. Laurianu.

** (*Diet'a Ungariei*) dupa scirile cele mai nóue se va conchiamá pe lun'a lui septemvre.

** (*Archiducele Rudolfulu*) a dese ori ese cu trasur'a in orasiu si in giurulu capitalei. Poporulu in tóte locurile lu-primesce cu vivate entusiastice.

** (*Din Cernauti*) primim scirea trista, cumca coler'a a eruptu in mai multe parti ale Bucovinei; in Cernauti au moritu 164 de ómeni in colera.

** (*La Brasiovu*) asisdere e colera de câte-va díle, celu putínu asié cetimu in foile straine, — diuariulu romanu de acolo inse nu amintescce nimica despre asta. —

** (*Ce mai inventéza franculu!*) In Francia s'a fondatu o societate ascuratóre de frumsetie. Noi n'avemu lipsa de astfelu de societâti, câ-ci romancele nóstre si fara asta sunt si remanu totdeuna — incantatóre.

Literatura si arte.

** (*„Eumenidele“*) este titlulu unui jurnal u satiricu, ce ese la Bucuresci de dóue ori intr'o luna. Cuprinsulu nr. 1: O scrisóre a repausatului Vilara ministru de Finantie catra d. Ioanu Bratianu pentru nóue imposit e de functionari si pensionari. Mihaiu Vitézulu in raiu luandu informatiuni de la Buzescu despre starea actuala a tierci. Fabule ce se potrivescce pentru toti tempii.

** (*Poesiile*) redactorulu acestei foi vor esî in septeman'a venitóre. Cartea in locu de 10 cóle va continé 13.

Gâcitura numerica.

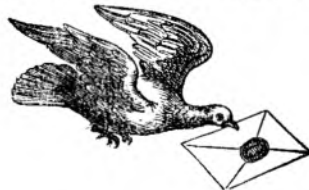
De Artemiu Alexi.

- 15.9.17.1.11.6.11.9.3. De putîni-su adorata;
 11.17.2.1.6. De Greci a fostu derimata;
 6.11.14.10.3. A fostu unu orasiu superbu;
 4.16.8.11.2.17.18. Betranéti'a-e de proverbu;
 6.10.1. Multi sê traesci daca-i vré;
 10.2.17.18. Vêrsa ghiatia, apa, nea;
 15.1.10.3.17.13.18. } E placuta beutura,
 } Numai s'ó bei cu mesura;
 15.1.11.1.6.15.1.4.14.17.1.3. Intre plante-i renumita;
 7.6.8.3.11.2.17.1.6. Ast'a e o taina sânta;
 13.18.17.18. E unu munte in Ardealu;
 8.1.2.4.18. Acesta-e frumosu jurnal u;
 3.18.8.12.17.1.3. E unu statu europénu;
 11.1.11.18. A fostu imperatu romanu;
 11.1.6.17.18. La rusi e domnu stralucitu;
 13.1.10.3.1. Acestu munte e vestitu;
 18.4.1.18.10.16.3. Romanii sê o ferésca;
 18.4.1.14.6. Dar acést'a o padiésca;
 1.—18. } Pre-acestu bravu, erou, barbatu,
 } Ce cu arme s'a luptatu,
 } Pentru patria, natiune,
 } Limb'a sa si religiune,
 } Provedinti'a cea divina,
 } Intru multi ani sê ni-lu tîna!

Deslegarea gâciturei numerice din nr. 19: „Iosefu Tartia.“ — Deslegare buna primiram u de la dómnele si domnisiórele: Sidonia Secosianu, Veronica Gerasimu, Cornelia Vulcanu, Elena Popescu, Judita Popu, Maria Eniatu, Ida Opreatu, Lucretia Valeanu, — si de la domni: Emericu Andreiescu, Aureliu Draganu, Iosifu Olariu, Antoniu Vasiu, Georgiu Berariu.

Deslegarea gâciturei din nr. 18. ni-au mai transmis'ó domnisiórele: Ludovica Stoianu, Cornelia Vulcanu, si domni Georgiu Berariu, Veniaminu Martini, Emericu Andreiescu.

POST'A REDACTIUNEI.

Domnisiórei V. G. Cu multa placere vomu implini rogaréa, decumva vomu avé mai multi prenumeranti, ca sê mai potemu da in suplementu modele de brodaria.

Blasiu. L. C. Tramite-ni biografi'a promis a, dar impreuna cu unu portretu binenimeritu.

Versurile: Ce a patitu unu avaru, — Suspinu, — Noroculu, — Cantecu, — Catra o copila, — Dóue fete din Sucéva, nu sunt inca pentru publicitate, dar pentr' acea nu desপর, ai talentu.

Jesvinu. Gacitur'a — dorere — a peritu, nu o aveti ?

Cu esemplare complete mai potemu sierbi.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

S'a tiparitu in Pest'a 1866. prin **Alexandru Kocsí** (in tipografi'a lui Érkövi, Galgóczi si Kocsi.) Piati'a de pesci Nr. 9